

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

23 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș și Nadejda Toma,

a judecat fără citarea părților, recursul în anulare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 noiembrie 2016, declarat de condamnatul

Onoico Dumitru Andrei, născut la 23 octombrie 1985, originar s. Poneatovka, r-nul Razdelineanskii, reg. Odesa, Ucraina și locuitor r-nul Ungheni, s. Semeni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.06. - 03.08.2016;

Instanța de recurs: 25.08.- 09.11.2016;

Instanța de recurs în anulare: 12.01. - 23.05.2017.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 03 august 2016, Onoico Dumitru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 400 unități convenționale, în sumă de 8000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 ani.

2. În fapt, prima instanță a constatat, că Onoico Dumitru, la 08 aprilie 2016, aproximativ la ora 03:05, în timp ce conducea automobilul model „Honda Civic”, n/î UN BF 705 pe str. Decebal, or. Ungheni, a fost stopat de către colaboratorii INP al ING al MAI și fiind suspectat de consum de substanțe narcotice, i s-a propus a fi supus unui examen medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii acesteia.

În cadrul spitalului raional Ungheni, în urma prelevării probelor biologice de urină, s-a stabilit, că concentrația de substanțe narcotice „Cannabinoide” urmare a probei biologice este în cantitate de 38 ng/ml, ceea ce constituie stare de ebrietate narcotică.

Conform actului nr. 01-12/492 din 22 aprilie 2016, în proba biologică prelevată de la Onoico Dumitru, s-a stabilit o concentrație de 38 ng/ml de substanțe „Canabinoide”, fapt prin care a încălcat cerințele pct. 14 lit. a) al Regulamentului circulației rutiere.

3. Inculpatul Onoico Dumitru, a contestat cu recurs sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că s-a aflat timp îndelungat într-o încăpere închisă cu personae care fumau cînepă și astfel el a inhalat aerul din încăpere, nu cunoștea despre faptul, că în organismal său existau substanțele „Canabinoide”, a condus automobilul timp îndelungat pentru că aceste substanțe nu au influențat asupra acestuia.

La fel, recurentul a considerat, că declarațiile colaboratorului de poliție Marfiac Emilian privind comportamentul neadecvat al inculpatului sunt contradictorii, deoarece starea exterioară a inculpatului era datorată faptului că timp îndelungat nu s-a odihnit, mai mult recurentul a menționat, că face sport, nu este consumator de substanțe narcotice, ducând un mod de viață sănătos.

Totodată, în instanța de recurs inculpatul a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea actului de amnistie, invocând faptul că recunoaște vinovăția și sincer se căiește de cele săvârșite, mai mult, la locul de trai se caracterizează pozitiv, anterior a fost condamnat, însă antecedentele penale sunt stinse.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 noiembrie 2016, au fost respinse ca nefondate recursul declarat de inculpat și cererea acestuia privind aplicarea amnistiei, cu menținerea sentinței.

În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a statuat că, prima instanță în temeiul art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, corect încadrând acțiunile inculpatului și respectiv condamându-l în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Mai mult, instanța de recurs a conchis, că în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs nu au fost constatate careva erori procesuale, pedeapsa aplicată inculpatului corespunde limitelor prevăzute de lege, iar motivele invocate de recurent sunt nefondate, or, acțiunile inculpatului au fost corect încadrate, iar pedeapsa aplicată lui Onoico Dumitru de către prima instanță este adecvată și nu contravine prevederilor legii, dat fiind, că sancțiunea art. 264¹ alin. (1) Cod penal prevede ca pedeapsă principală amenda în mărime de la 400 la 500 unități convenționale sau munca neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu aplicarea pedepsei complementare privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de la 3 la 5 ani.

La capitolul individualizării pedepsei, prima instanță a ținut cont de prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, și anume de gravitatea faptei penale, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, persoana inculpatului, atitudinea societății față de pedeapsa penală ce urmează a fi stabilită inculpatului pentru fapta săvârșită, corect ajungând la concluzia, că corectarea și reeducarea lui Onoico Dumitru este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă și cu aplicarea pedepsei complementare prevăzute de articolul incriminat - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

La fel, instanța de recurs a considerat neîntemeiate cerințele inculpatului expuse în cererea suplimentară înaintată instanței de recurs, referitor la aplicarea actului de amnistie în privința sa, or, în conformitate cu art. 1 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R. Moldova, procesul penal de învinuire a lui Onoico Dumitru în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, nu poate fi încetat, deoarece inculpatul Onoico Dumitru nu a recunoscut fapta incriminată atât pe parcursul urmăririi penale, cât și în ședința primei instanțe, fapt ce nu denotă o căință activă din partea acestuia.

Mai mult, în instanța de recurs acesta a declarat, că recunoaște vina, însă a invocat, că s-ar fi aflat în stare de ebrietate narcotică din motiv că ar fi inhalat fumul

de marihuană de la persoanele cu care se afla într-o încăpere, iar după ce i-au fost explicate prevederile actului de amnistie referitor la căința activă, a indicat că ar fi fumat marihuană cu vre-o două luni pînă la caz în compania unor prieteni cînd s-a aflat în Marea Britanie.

5. Condamnatul Onoico Dumitru, în temeiul art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, a declarat recurs în anulare, solicitînd casarea deciziei instanței de recurs, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri prin care să fie încetat procesul penal intentat în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, în conformitate cu cerințele art. 1 al Legii nr. 210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R. Moldova.

În susținerea cerințelor invocate, condamnatul a menționat că anterior, prin cerere de recurs a solicitat aplicarea amnistiei, însă instanța de recurs nemotivat a refuzat solicitarea în sensul dat, încălcînd drepturile inculpatului la un proces echitabil.

6. Judecând recursul în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată potrivit dispoziției art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, este o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CȚEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Reieșind din dispozițiile art. 449 alin. (2) Cod de procedură penală, decizia instanței de recurs trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au condus, după caz, la respingerea sau admiterea recursului, precum și motivele adoptării soluției.

Colegiul penal constată că aceste prevederi legale, deși sînt obligatorii, nu au fost cu exactitate respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de recurs.

Într-un prim aspect, este relevant de a specifica că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite pînă la adoptarea sa.

La 29 iulie 2016 a fost adoptată Legea nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 210, în cazul în care persoana, în privința căreia se judecă cauza penală, întrunește condițiile stabilite de art. 1 și nu cade sub incidența art. 10, este pasibilă de a i se aplica actul amnistiei, dacă infracțiunea a fost comisă pînă la 29 iulie 2016, pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961, prevede, în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decît pedeapsa cu închisoarea, pe termen de 7 ani.

La caz, Onoico Dumitru la 08 aprilie 2016 a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, iar săvârșirea acestei infracțiuni se pedepsea cu

amendă în mărime de la 750 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 210 are, prin excelență, efect retroactiv, aplicându-se infracțiunilor săvârșite până la adoptarea actului de amnistiere.

Procedura de aplicare a amnistiei față de inculpat, reglementată de art. 2 din Legea nr. 210, stipulează expres că procesul penal încetează la faza de judecare a cauzei, care include toate instanțele ordinare de judecată, adică atât prima instanță cât și cea de recurs, dacă sunt întrunite condițiile expuse în lege.

Totodată, în acest punct de analiză se evidențiază că, înainte de a aplica actul amnistiei, instanța urmează să determine, dacă inculpatul a manifestat căința activă față de fapta infracțională comisă, care se apreciază în conformitate cu criteriile stabilite de art. 57 Cod penal.

Din conținutul art. 57 Cod penal, trebuie de înțeles că liberarea de răspundere penală, în legătură cu căința activă, este posibilă numai în cazul în care sunt întrunite următoarele criterii: persoana s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau a reparat în alt mod prejudiciul pricinuit de infracțiune.

Totodată, urmează a se reține că, pentru aplicarea amnistiei față de inculpat, este suficient ca ultimul să întrunească cel puțin unul din criteriile enumerate supra.

În cauza deferită judecării, Colegiul penal lărgit constată că, la etapa precedentă de judecare a cauzei, inculpatul, prin cerere a solicitat instanței de apel aplicarea amnistiei, în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, indicând expres că recunoaște vina, se căiește sincer de cele comise (f.d. 108).

Prin alte cuvinte, inculpatul a manifestat căință față de fapta infracțională comisă, recunoscând vinovăția pentru cele incriminate.

Cu toate acestea, instanța de recurs a respins solicitarea inculpatului de a-i aplica amnistia și a consemnat, că nu există temeiuri pentru aplicarea amnistiei, deoarece pe întreg procesul penal inculpatul a fost pe poziția de nerecunoaștere a vinovăției solicitând să fie achitat, fapt care în viziunea instanței de recurs contravine prevederilor art. 57 Cod penal.

Colegiul penal lărgit nu poate ralia la statuările instanței de recurs, considerând că instanța a dat o interpretare greșită prevederilor Legii nr. 210 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Într-adevăr, Onoico Dumitru în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești nu și-a recunoscut vinovăția, poziția recunoașterii vinovăției fiind schimbată odată cu înaintarea cererii cu privire la aplicarea în privința inculpatului a cererii amnistiei la etapa judecării recursului.

Însă, potrivit art. 66 alin. (2) pct. 2) și 8) Cod de procedură penală, *inculpatul are dreptul de a tăcea și a nu mărturisi împotriva sa, să facă declarații sau să refuze de a le face, atrăgându-i-se atenția că dacă refuză să dea declarații nu va suferi nici o consecință defavorabilă, iar dacă va da declarații acestea vor putea fi folosite ca mijloace de probă împotriva sa*, iar potrivit art. art. 103 alin. (3), 104 alin. (2) Cod de procedură penală, *inculpatul nu poate fi forțat să mărturisească împotriva sa sau să-și recunoască vinovăția și nu poate fi tras la răspundere pentru refuzul de a face astfel de declarații.*

Respectiv, argumentul instanței de recurs care vizează poziția inculpatului privind recunoașterea sau nerecunoașterea vinovăției este neîntemeiat, iar circumstanța descrisă supra reprezintă un drept al inculpatului, situație ce nu contravine prevederilor art. 57 Cod penal.

Astfel, avînd în vedere că hotărîrea instanței de recurs este afectată de un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, prin faptul motivării insuficiente a deciziei, Colegiul penal lărgit conchide că, soluția reflectată în decizia contestată prin care au fost respinse ca nefondate recursul inculpatului Onoico Dumitru și cererea ultimului despre aplicarea actului amnistiei, este prematură și nu poate fi menținută de către instanța de recurs în anulare, iar recursul de pe rol urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de recurs și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de recurs, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de recurs, avînd în vedere practica judiciară în domeniu, urmează să examineze posibilitatea aplicării în privința lui Onoico Dumitru a actului amnistiei prin prisma prevederilor art. 2 din Legea nr. 210 citată supra, expunîndu-se asupra tuturor motivelor invocate în recurs, ținînd cont de cele expuse în prezenta decizie și în dependență de situația constatată să adopte o hotărîre legală și întemeiată (*motivată*), care să corespundă prevederilor art. art. 448-449 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. art. 457, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul în anulare, declarat de condamnatul *Onoico Dumitru Andrei*, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 noiembrie 2016, în propria cauză penală și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de recurs, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 06 iulie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Nadejda Toma